

Trusler mod Guldborgsunds maritime herligheder

Igennem de seneste 10 år har sejlklubberne her på Sydhavsøerne eksisteret i skyggen af vedholdende forlydender om en permanent lukning af Frederik IX Bro i Nykøbing F. for sejlbåde og større motorbåde, når den kommende Femern-forbindelse bliver taget i brug.

Lige indtil i dag har Guldborgsund Kommune forsvaret kommunens søfartsmæssige tradition, (se blot på kommunens våben med en middelalder-kogge under sejl), og har modsat sig en eventuel lukning af Guldborg Sund for gennemsejling af sejlbåde og større motorbåde. Havnebestyrelsen frygtede allerede i marts 2009, at Frederik IX Bro blev svejset fast, som følge af anlæg af Femern-forbindelsen, og at sundet kunne blive afklassificeret som nationalt gennemsejlingsfarvand, hvorefter statens pligt til at afmærke sejlrenden og uddybe renden efter behov faldt bort. Havnebestyrelsen forventede den gang en øget erhvervstrafik, og dermed indtægt, ved servicering af anlægsarbejdet på Femern-forbindelsen.

Nykøbing, Nysted, Stubbekøbing og Saksøbing er gamle søfarts-købsteder med de traditioner, miljø og atmosfære, det indebærer. Guldborg har traditioner fra tiden som færgeby, og Gedser er stadig ”porten til Skandinavien” for både bilister og lystsejlere. Byer og havne har formået at fastholde de stolte traditioner og de maritime herligheder på trods af småskibenes forsvinden. Overalt i danske havne har sejlklubbernes fritidssejlere erstattet småskibsfart og det mindre fiskeri. Havne er holdt vedlige, og nye er kommet til. Uden lystsejlere og sejlklubber var det maritime Danmark brudt sammen.

Da Guldborgsund Kommune i 2010 i et høringsvar til Trafikstyrelsen anbefalede, at Frederik IX Bro forblev en klapbro, var begrundelsen ifølge Trafikstyrelsen ikke de stolte sejltraditioner i kommunen. Derimod frygtede kommunen at miste indtægter fra de turister, der besøgte Nykøbing til lands og til vands.

Det er, som om stoltheden over søfartstraditionerne kun hører hjemme i skåltalerne – og i kommunevåbnet.

Livskvalitet og tradition kan vanskeligt sættes ind i de regneark, som markedsfikserede politikere træffer beslutninger efter. Pengene bestemmer. Kommunalpolitik og sagsbehandling har i alt for mange år været domineret af besparelser og nedskæringer.

Hvis penge alene afgør Guldborgsund byråds holdning til en mulig lukning af Frederik IX Bro, vil sejltraditionerne og sejlklubberne, som vi kender dem i dag, kunne afskaffes for knapt 100 millioner kroner, nemlig værdien af den kompensation, som Banedanmark – ifølge sikre forlydender - vil yde kommunen, hvis byrådet accepterer lukningen.

Spærringen af Guldborg Sund i Nykøbing forudsætter, at regeringen eller et folketingsmedlem fremsætter et ændringsforslag til Femern-forbindelsens anlægslov fra 2015, der i dag indeholder et ekstra jernbanespor ved Frederik IX Bro – med klap. Transportministeriet skal sende forslaget i høring forud for udarbejdelsen af lovteksten, og her har Guldborgsund Kommune en mulighed for at påvirke forslagets udformning på linie med andre berørte, herunder Søfartsstyrelsen og skibsfartens organisationer og – ikke mindst – Dansk Sejlunion, som varetager sejlklubbernes og sejlernes interesser i denne sag.

Når embedsmænd i Banedanmark og Guldborgsund Kommune internt har drøftet en lukning mod kompensation, tager bygherren – det er Banedanmark – tilsyneladende kommunens indflydelse alvorligt. Men først skal Transportministeriet sikre sig, at en spærring af Guldborg Sund ikke strider mod FN's Havretstraktat fra 1982 eller imod århundreders hævdede ret til søfarende

til fri gennemsejling af Guldborg Sund. Dernæst skal forslaget naturligvis vedtages af et flertal i Folketinget.

I sejlklubberne er nervøsiteten for fremtiden udbredt. Er der grund til at investere i uddybning af havne og forbedringer på land i lyset af den sejlivede trussel om en spærring af Guldborg Sund? Tør unge kvinder og mænd med lyst til at sejle melde sig ind i klubberne ved Guldborg Sund, så længe de ikke ved, om sundet kan besejles efter Femern-forbindelsens åbning?

I Guldborgsund Kommunes nyligt vedtagne Kommuneplan 2019-2031 er der åbnet for en gradvis afvikling af erhvervshavnen i Nykøbing. Det har naturligvis øget frygten for, at Frederik IX Bro mister broklappen. Kommuneplanens visioner om broslagning tværs over havnen – mellem Guldborgsundcenteret på Lolland og forretningerne i Nykøbings bymidte kan også true gennemsejlingen.

I kommunens bemærkninger til Nykøbing-sejlklubbernes høringssvar lover man, at der vil være ”fokus på uændrede gennemsejlingsforhold”. ”Fokus på” . . Det kan klubberne vist ikke bruge til noget.

Det havde klædt politikerne i en kommune, der bærer navnet på et af Danmarks smukkeste gennemsejlingsfarvande, at kommuneplanen havde et helt entydigt maritimt sigte, hvor fritidssejlere og sejlende turister, mange ombord på de traditionelle hollandske everter, kunne afløse en vigende erhvervstrafik, således at Guldborgsund Kommune fuldt og helt levede op til både navn og kommunevåben.

Der er dog et lyspunkt for det sejlende folk i Guldborg Sund – nord for Frederik IX Bro. Det er de seneste års kapsejladser fra Nykøbing, ”Vegvisir” med Guldborgsund Kommune som en af sponsorerne. De endnu livskraftige lokale sejlklubber tager sig af selve arrangementet, der i år havde ca. 130 tilmeldte sejlere fra ind- og udland. I 2020 finder sejladserne sted fra 3. til og med 5. september.

Palle Tørnqvist,
Hjelm Byvej 22, 4990 Sakskøbing.
Sekretær i Toreby Sejlklub.